

SZAKMAI ZÁRÓJELENTÉS

OTKA – 2004-2008

Nyilvántartási szám: F 047017

Témavezető: Bártfainé Dr. Károly Krisztina

Projekt címe. A szövegalkotási kompetencia korpusz alapú vizsgálata és számítógépes elemzése az angol, mint idegen nyelvben

Tartalom:

- 1. A kutatás célkitűzései**
- 2. Eredmények**
 - 2.1. Korpuszépítés
 - 2.2. A szakirodalom áttekintése, elméleti kutatás
 - 2.2.1. Érvelő esszék
 - 2.2.2. Szakdolgozatok
 - 2.3. Korpuszelemzés
 - 2.3.1. Érvelő esszé alkorpusz
 - 2.3.2. Szakdolgozat alkorpusz
- 3. A kutatás során felmerült problémák**
 - 3.1. Határidő
 - 3.2. Az adatgyűjtés egyenetlensége
 - 3.3. Elméleti tanulmányok retorikai felépítésének vizsgálata
- 4. Résztvevő személyek**
- 5. A költségvetéstől való eltérések**
- 6. Közlemények**

1. A kutatás célkitűzései

A kutatás munkatervében négy célt fogalmaztunk meg:

- az angol mint idegen nyelvi szövegalkotási kompetencia empirikus vizsgálata,
- egy angol mint idegen nyelvi korpusz építése a jelen kutatás céljainak megvalósításához, illetve más hazai és nemzetközi kutatók, valamint egyetemi hallgatók és doktorandusok kutatásaihoz,
- az angol mint idegen nyelvi szövegalkotási kompetencia korpusz-alapú vizsgálata,
- a kutatás eredményei alapján gyakorlati, pedagógiai, módszertani implikációk megfogalmazása az angol nyelvoktatás számára.

E célok megvalósításához három fő feladat elvégzésére volt szükség. Az alábbiakban röviden áttekintjük e három feladatot és felsoroljuk azokat a közleményeket, amelyek a feladatok elvégzése során kapott eredményeket a szakmai nyilvánosság elé tárták. A közleményekben nyilvánosságra hozott legfontosabb eredményeket a beszámoló 2. pontjában részletezzük.

1. feladat: **Korpuszépítés**

Egy ún. angol mint idegen nyelvi korpusz építése (= Magyarországi angolnyelv-tanulói szövegtár – *Hungarian Corpus of Learner English*, röviden *HuCLE*), amely két alkorpuszból áll: Érvelő esszé alkorpusz (*HuCLE Argumentative Essay Sub-corpus*) és Szakdolgozat alkorpusz (*HuCLE Thesis Sub-corpus*).

– Eredmény: Magyarországi angolnyelv-tanulói szövegtár

2. feladat: **Szakirodalom áttekintése, elméleti kutatás**

Az érvelés és a tudományos szaknyelv (különös tekintettel az alkalmazott nyelvészetre jellemző tudományos írás) területén eddig rendelkezésre álló hazai és nemzetközi (elméleti és empirikus) kutatások eredményeinek áttekintése és feldolgozása, valamint olyan – elméleti alapú – elemzési modellek kidolgozása a két szövegtípusra, amelyek lehetővé teszik az angol anyanyelvű beszélők mellett magyar anyanyelvűek angolul írt szövegeinek is az elemzését.

– Eredmények: Károly (2006a, 2007a, 2007b, 2008a, 2008b, 2008c), Tankó (2005, 2008b), Tankó & Tamási (2007a, 2007b, 2008b)

3. feladat: **Korpuszelemzés**

A kutatás során már elvégzett és még jelenleg is folyamatban levő elemzőmunka az elkészített szövegtár alkorpuszaira irányult.

– Eredmények: Károly (2009, 2009 megjelenés alatt), Tankó (2006, 2007a), Tankó & Tamási (2007b, 2008a, 2008b, 2009 megjelenés alatt)

2. Eredmények

A kutatás eredményeit hazai és nemzetközi konferenciákon, valamint írásos formában (könyvekben, folyóiratokban) hoztuk nyilvánosságra, magyarul és angolul. A beszámolóban és az ehhez kapcsolódó közleményjegyzékben azonban egy vizsgálatról csak egy formában számolunk be: amennyiben közlésre került konferencián, annak tanulmánykötetében, ill. pl. folyóirat cikk formájában is, ez esetben csupán a folyóiratcikket említjük meg. Konferencia-előadások akkor szerepelnek, ha az adott kutatás eredményei még írásos formában nem jelentek meg.

2.1. Korpuszépítés

Az egyik ok, amiért szükség volt a Magyarországi angolnyelv-tanulói szövegtár létrehozására az volt, hogy Magyarországon nem állt rendelkezésre olyan korpusz, amely lehetővé tette volna a magyar anyanyelvű nyelvtanulók ún. angol mint idegen nyelvi diskurzuskompetenciájának szisztematikus vizsgálatát. Ez azért különösen fontos, mert hazánkban folyamatosan nő az igény az angol nyelvet magas szinten ismerő és használni tudó szakemberekre. A megfelelő nyelvi képzéshez ugyanakkor szükség van olyan konkrét kutatási eredményekre, amelyek alapján a magyar anyanyelvű angol nyelvtanulók speciális igényeire épülő oktatási programok és segédanyagok dolgozhatók ki. A szövegtár összeállítását az a tény is sürgette, hogy a nemzetközi együttműködésben épülő ún. *International Corpus of Learner English*-nek még nem volt magyar alkorpusza, s így módon a különféle anyanyelvi háttérű angoltanulóakra irányuló nemzetközi kutatások nem térhettek ki a magyar anyanyelvű angoltanulók sajátosságaira.

Az alábbiakban a Magyarországi angolnyelv-tanulói szövegtár két alkorpusza (érvelő esszé és szakdolgozat) tartalmának összesítése látható.

Érvelő esszé alkorpusz:

Az érvelő esszék hossza: 450-500 szó

Digitalizált szövegek száma: 1.122 db szöveg

Szavak száma: 544.473 szó

Az érvelő esszékből 524 db XML formátumú (250.109 szó) és ún. szuperstruktúrára kódolt (vagyis *cím-bekezdés-tárgyalás-befejezés* elemekre, minden bekezdés külön jelölt) változatban is elérhető.

Mint a fenti adatok mutatják, az érvelő szövegek gyűjtése a tervezettnél jelentősen jobban sikerült: az eredeti munkatervben előirányozott 40 ezer szó helyett a szövegár jelenleg ennek több mint 13-szorosát tartalmazza. Ebben nagy szerepet játszott az a tény is, hogy az OTKA-tól engedélyt kaptunk a projekt egy évvel történő meghosszabbításához.

Szakedolgozat alkorpusz:

A Szakedolgozat korpusz teljes szövegű, angol (mint idegen) nyelvű szakedolgozatokat tartalmaz.

A szövegek száma: 119 db szöveg

Szavak száma: 1.814.772 szó

A teljes korpusz XML formátumú. A szakedolgozatok szuperstruktúrára vannak kódolva (*Introduction—Method—Results—Discussion*, röviden az *IMRD* szerkezetre kódoltak).

A szövegek gyűjtése során minden szöveg szerzője kitöltött egy ún. **engedélyezési kérdőívet**. Az egyetemi hallgatók ebben nyilatkoztak arról, hogy hozzájárulnak dolgozataik kutatási célra történő felhasználásához és adatokat szolgáltattak a korpuszba kerülő szövegek keletkezési körülményeiről és saját magukról. Ezek a későbbi kutatásokhoz is felhasználható fontos háttér-információkat is hozzáférhetővé tettük.

2.2. A szakirodalom áttekintése, elméleti kutatás

Mivel a kutatási program célja a szövegalkotási kompetencia vizsgálata volt, első lépésként áttekintettük és rendszerbe foglaltuk azokat az elméleti iskolákat, amelyek a szövegalkotás különböző **szövegszintű változóinak** azonosításával és leírásával foglalkoznak. Károly (2006a, b, 2007b, 2008b, 2008c) négy nagy iskolát különít el: kohézió-kutatás, témastruktúra-kutatás, műfajkutatás és makrostruktúra-kutatás (ezeket legrészletesebben Károly (2007b) tárgyalja). Elméleti vizsgálódásaink a fenti iskolák közül a műfajkutatás, azon belül a **tudományos szaknyelv** szövegszintű sajátosságainak feltárásával foglalkoztak mélyrehatóan (Károly, 2007b, 2008a). A kontrasztív retorikai kutatások tanúsága szerint a különféle tudományos műfajok (pl. tudományos dolgozat, absztrakt, kutatási terv, szakedolgozat) nyelvi és retorikai/strukturális sajátosságai ugyanis olyan jelentősen eltérnek a különböző nyelvekben és kultúrákban (pl. angol, német, spanyol, magyar, lengyel, cseh), hogy a sikeres szaknyelvi – esetünkben tudományos – kommunikáció elképzelhetetlen ezek felismerése és tudatos elsajátítása nélkül. Munkánkkal a magyar anyanyelvű angol nyelvtanulók angol szövegalkotási kompetenciájának leírását célzó kutatási tevékenységhez kívántunk hozzájárulni.

Az alábbiakban a hazai és nemzetközi szakirodalom áttekintéséből és elméleti kutatásainkból származó legfontosabb konkrét eredményeket foglaljuk össze az érvelés és a tudományos írás témakörökben, azon közlemények megjelölésével, amelyek ezekről a legbővebben számolnak be. Az eredmények bemutatása során kitérünk ezek elméleti és/vagy gyakorlati/pedagógiai implikációira is.

2.2.1. Érvelő esszék

Tankó (2005) dolgozata az angolszász oktatásban elterjedt érvelő esszétípust vizsgálja, és bemutatja az érvelő esszé diskurzus-szerkezetének leírására alkalmas ún. *Argumentative Move Structure (AMS)* modell kifejlesztését. Az *AMS* modell az érvelő szövegeket vizsgáló elméleti és empirikus kutatások eredményeit ötvözi, amelyeket eddig egymástól függetlenül alkalmaztak az írott érvelő diskurzus vizsgálatára. A tanulmány bemutatja továbbá az *AMS* modell empirikus verifikálását. E vizsgálat eredményeként meghatározhatók a modell funkcionális alkotóelemeinek (*Move*/mozzanat és *Step*/lépés) a státusza, előfordulási mintázata és a szövegen belül elfoglalt pozíciója. A tanulmány igazolja, hogy a diskurzuselmélet és érvelélmélet eddigi elméleti és empirikus eredményeit ötvöző hierarchikus szövegszerkezetet leíró modell átdolgozott változata alkalmas az érvelő esszé diskurzus szerkezetének megbízható leírására. A tanulmány bemutatja továbbá az érvelő esszé funkcionális alkotóelemeinek diskurzus- és nyelvi szerkezeti jellemzőit. Következésképpen a tanulmánynak gyakorlati eredményei is vannak, amelyek az érvelő íráskészség fejlesztésében hasznosíthatók. Az *AMS* modell elsősorban a nem célnyelvi (*EFL*) vagy célnyelvi közegben (*ESL*) nyelvet tanulók érvelő esszé diskurzus szerkezetének felismerésére és reprodukálására irányuló műfaj-kompetenciáinak fejlesztésére alkalmas, s ily módon az íráskészség fejlesztésének eszközéül is szolgálhat. A modell megépítésén és az érvelő esszé funkcionális alkotóelemeinek bemutatásán túl, a dolgozat főbb eredményei közé sorolhatók a Probléma-Megoldás (*Problem–Solution*) szuperstruktúrában előforduló Probléma elem újradefiniálása, illetve annak igazolása, hogy ez az újradefiniálás elengedhetetlen az írott érvelő diskurzus pontos és átfogó elemzéséhez. A tanulmány eredményei azt igazolják, hogy a vizsgált érvelő esszé probléma-megoldási mechanizmusa a regresszív érvelési típus. Végül a tanulmány az érvelő esszé funkcionális alkotóelemeinek egy olyan fragmentált konfigurációját (rendszeretlen előfordulási formáját) írja le, amely a szakirodalomban eddig ismert funkcionális alkotóelem-konfigurációk rendszerezésében nem szerepelt.

Tankó és Tamási (2007) munkája az érvelő fókuszmondatok (*argumentative thesis statements*) újonnan kifejlesztett taxonómiáját mutatja be. Az írott érvelő szövegelemzési tanulmányok (pl. Fahnestock és Secor, 2000, 2004; Fulkeron, 1996) illetve a disputa műfaj kutatói (pl. Trapp, 2003) által létrehozott vagy alkalmazott érvelő fókuszmondat taxonómiák alkalmanként olyan zavaró csoportosításbeli eltéréseket, átfedéseket valamint hiányosságokat tartalmaznak, amelyek az írott és beszélt érvelő készség kutatásában és oktatásában egyaránt problémát okoznak. A Tankó-Tamási féle fókuszmondat taxonómia a korábbi taxonómiák erősségeire épít, s elméleti és gyakorlati érveléskutatási eredményekre alapozva javaslatot tesz a fókuszmondat-csoportosítási hibák korrigálására, valamint pótolja a taxonómiák hiányosságait. Tankó és Tamási egy empirikus kutatás előzetes eredményeit is bemutatja, amelyben a Tankó-Tamási féle taxonómia segítségével a Magyarországi angolnyelv-tanulói szövegtár érvelő esszé alkorpuszából vett szövegek érvelő fókuszmondatait vizsgálták.

2.2.2. Szakdolgozatok

Károly (2007a) empirikus adatokra támaszkodva leírta magyar anyanyelvű egyetemi hallgatók által angol nyelven írt – alkalmazott nyelvészeti témájú – szakdolgozatok bevezetőinek retorikai ún. mozzanat-struktúráját. Az elemzést Swales (1990) mozzanatstruktúra-modellje alapján végezte. Az elemzés eredményeit összevetette az angol nyelvű – hasonló témájú – folyóiratokban közölt tanulmányok retorikai struktúrájával. Összehasonlító vizsgálatait azt mutatták, hogy a szakdolgozatok retorikai felépítése számos ponton eltér a publikált tanulmányok felépítésétől mind a retorikai mozzanatok és lépések gyakorisága, sorrendje és típusa tekintetében. A szakdolgozatok számos olyan mozzanatot és

lépést is tartalmaztak, amelyek a folyóiratcikkekben nem fordultak elő, s ily módon az eredeti Swales modellben sem szerepeltek. Az összehasonlító elemzés, valamint a hazai és a nemzetközi szakirodalomban rendelkezésre álló eredmények alapján kidolgozta az eredeti Swales-modell módosított változatát, amely lehetővé teszi tudományos dolgozatok szélesebb körének, így pl. szakdolgozatok elemzését is, valamint ezen szövegek későbbi, a szövegtárban történő funkcionális kódolását.

2.3. Korpuszelemzés

2.3.1. Érvelő esszé alkorpusz

Tankó és Tamási (2008a) előtanulmányának célja egy átfogó fókuszmondat-taxonómia alkalmazhatóságának ellenőrzése volt annak érdekében, hogy kidolgozhassuk a fókuszmondatok megbízható azonosítási és kategorizálási módszertanát. A fókuszmondat taxonómia alkalmasnak bizonyult a fókuszmondatok azonosítására és kategorizálására, de ehhez szükség volt a fókuszmondatok eredeti azonosítási módszertanának átdolgozására. Az eredmények betekintést nyújtottak a hallgatók egyoldalú fókuszmondat preferenciáiba. Ennek okai az íráskészség fejlesztésének módjában keresendők, valamint abban, hogy az egyes fókuszmondat-típusok eltérő kognitív terhelést jelentenek a fogalmazó számára. Az eredmények azt mutatják, hogy a javasolt fókuszmondat taxonómiát érdemes az érvelő íráskészség fejlesztése során alkalmazni, ugyanis az átdolgozott módszertannal együtt elősegítheti a fókuszmondatok felismerését és lehetővé teszi a tanulók számára a korábban használtknál több fókuszmondat típus megismerését és sikeres alkalmazását.

Tankó és Tamási (2008b) az érvelő esszé egyik kulcsfontosságú szerkezeti egységét, a fókuszmondatot vizsgálta egy komplex és átlátható érvelő fókuszmondat taxonómia segítségével. A kutatás eredményei egyaránt hasznosak mind az érvelő esszé műfajt oktatók, mind a nyelvi kompetencia mérés területén az érvelő esszé műfajt, mint vizsgafeladatot alkalmazó vizsgáztatók számára. Az eredmények a nyelvtanulók fókuszmondat preferenciáit, a fókuszmondat megalkotásában vétett kisebb és nagyobb hibáit, a gondolatébresztő szöveg és fókuszmondatok közötti összefüggéseket tárják fel.

Tankó (2007) egy olyan korpusz-alapú szövegstruktúra-elemzési módszert dolgozott ki, amely az érvelő szövegeket vizsgáló elméleti és empirikus kutatások eredményeit a legkorszerűbb korpuszelemzési módszerekkel ötvözi. A kutatás elvégzéséhez a *CLaRK System – XML-based system for Corpora Development* szoftvert alkalmaztuk. A módszer segítségével lehetővé vált az érvelő esszé funkcionális alkotóelemeinek diskurzus- és nyelvi szerkezeti jellemzőinek szisztematikus vizsgálata. E módszer kifejezetten alkalmasnak bizonyult a nem célnyelvi (*EFL*) vagy célnyelvi közegben (*ESL*) nyelvet tanulók esetében az érvelő esszé diskurzus szerkezetének felismerésére és reprodukálására irányuló műfaj-kompetencia fejlesztésére, s így az íráskészség fejlesztésének konkrét eszközéül is szolgálhat. A módszer kulcsszerepet játszhat továbbá az íráskészség fejlesztésében is, mint javítási/értékelési protokoll.

Folyamatban van az érvelő esszék egyik szerves részének, a cáfolati résznek a vizsgálata is. Az érvelésben résztvevő másik fél érveinek cáfolata anyanyelven is nehéz feladat, nemhogy idegen nyelven. A cáfolatok idegen nyelvi megvalósulásának az elemzése elősegítheti a kritikus gondolkodás fejlesztését, valamint ennek írásban és szóban történő sikeres megjelenítését. Még folyamatban levő kutatásunkban arra keressük a választ, hogy melyek a cáfolat azon elemei, amelyeket az angol nyelvtanulók sikeresen alkalmaznak érvelési soruk

felépítésekor, illetve melyek azok, amelyek kevésbé sikeresek, s ezért az oktatásban és az idegen nyelvi íráskészség fejlesztésében nagyobb figyelmet kell rá fordítani. Az eredményekről Tankó Gyula és Tamási J. Gergely az *Eurosla 19 (Annual Conference of the European Second Language Association)* konferencián számol majd be (University College, Cork, Ireland; 2-5 September, 2009).

2.3.2. Szakdolgozat alkorpusz

Károly a szerzői jelenlét megfogalmazásának különféle módjait vizsgálta a tudományos diskurzusban, pontosabban angol nyelvű szakfolyóirat-cikkekben és magyar anyanyelvű egyetemi hallgatók angol nyelvű szakdolgozataiban. Ez utóbbihoz a korpuszt a Magyarországi angolnyelv-tanulói szövegtár Szakdolgozat alkorpusza képezte (részletesen: Károly, 2009; rövidebben: Károly, 2009 megjelenés alatt). Korunk angol nyelvű tudományos diskurzusa jelentős átalakuláson ment keresztül az elmúlt évtizedekben. Empirikus kutatások igazolják, hogy a korábban jellemző személytelen hangnemet egyre inkább a személyes hangvétel, a szerzői identitás explicit megjelenése váltja fel a tudományos írásokban (pl. Clark és Ivanič, 1997; Flowerdew, 2000; Hinkel, 1999; Hyland, 1999, 2002; Ivanič, 1997). A szerzői identitás hatékony kifejezése elengedhetetlen feltétele a sikeres érvelésnek, s ily módon meghatározó tényező a tudományos szöveg megítélésében is. Keveset tudunk azonban arról, hogy az angolt idegen nyelvként tanuló, magyar anyanyelvű egyetemi hallgatókat miként segíthetjük tudományos munkájuk során e képesség elsajátításában. Összesen 100 alkalmazott nyelvészeti témájú tudományos dolgozat elemzése alapján Károly összevetette a két korpuszban a szerzői identitás kifejezésére használt névmások gyakoriságát, valamint a retorikai funkciókat, amelyek kifejezésére a szövegek szerzői e névmásokat használták. A szövegelemzést interjúk egészítették ki, amelyekben angol szakos hallgatók számoltak be arról, hogy miként vélekednek az angol tudományos diskurzus hangnembeli sajátosságairól. Érdekes módon a szövegelemzésből és az interjúkból származó adatok ellentmondanak egymásnak. A korpusz-alapú gyakorisági elemzés szerint a szakdolgozatokban jelentősen nagyobb számban fordulnak elő utalások a szerzőre, mint a szakfolyóirat-cikkekben. A konkordancia-elemzés a szerzőre utaló névmások retorikai funkciója tekintetében is jelentős eltéréseket mutat. Az interjú-adatok ugyanakkor arról tanúskodnak, hogy a hallgatók tudományos stílusról alkotott felfogása nincs összhangban írói gyakorlatukkal, többségük ugyanis a személytelen hangnem dominanciája mellett foglal állást. Az eredményeknek fontos gyakorlati/pedagógiai implikációi vannak: az angolt idegen nyelvként tanuló magyar egyetemi hallgatóknak olyan szaknyelvi képzésre van szüksége, amely hangsúlyt fektet a stílus különféle aspektusainak megismerésére és figyelembe veszi a stíluskompetencia fejlesztése során a hallgatók sajátos kulturális, nyelvi, tudományos és oktatási hátterét.

Tankó jelenleg a szakdolgozatok összefoglalóinak (*abstract*) retorikai szerkezetét vizsgálja. A kutatás előkészítési fázisában részt vett két csoport angol szakos hallgató, akik az Írott diskurzuselemzés c. szemináriumra jelentkeztek. A előzetes elemzéseket követően, most a 119 szakdolgozatból álló teljes alkorpusz vizsgálata zajlik. Az eredmények az *EATAW (European Association for the Teaching of Academic Writing)* konferencián kerülnek bemutatásra (30 June - 2 July, 2009; Coventry University, England).

Bár még számos szempontból szükség van a kutatási projekt során létrehozott korpusz szövegeinek mélyreható vizsgálatára, és – fontos kutatási és pedagógiai szerepe miatt – a jövőben is folytatni kívánjuk az alkorpuszok építését, hálásak vagyunk az OTKA támogatásáért, amely nélkül nem lett volna módunk ilyen mennyiségű adat szakszerű feldolgozására és elemzésére.

3. A kutatás során felmerült problémák

3.1. Határidő

A kutatási projekt elkezdését a 2004-es évre terveztük és a következő feladatokat irányoztuk elő:

- a releváns hazai és nemzetközi szakirodalom áttekintése
- adatgyűjtés szövegelemzéshez
- a korpuszpépítési munkálatok szakszerű megtervezése
- a korpuszpépítéshez szükséges szoftver megismerése
- a korpuszpépítés megkezdése.

A fenti feladatokat – egy kivételével – a 2004-es év folyamán végrehajtottuk. A kivételt a korpuszpépítéshez szükséges szoftver (CLaRK 3.0) megismerése képezte. Ennek oka az volt, hogy 2004-ben nem került sor a szerződés aláírására az OTKA-val, amelynek következtében nem kaptuk meg a 2004-re előirányzott költségvetést és nem állt rendelkezésünkre pénz a szükséges eszközök megvásárlásához. A további feladatokat pénz hiányában is végrehajtottuk annak érdekében, hogy a projekt a tervezett módon haladhasson. A kiesett idő pótlása érdekében a későbbiekben kérvényeztük a kutatási projekt határidejének 2007. december 31-ről 2008. december 31-re történő módosítását, amelyre az engedélyt megkaptuk. A hosszabbítás jelentősen hozzájárult a projekt sikeréhez, mivel így jelentősen több szöveget tudtunk gyűjteni a szövegtárba és nagyobb mennyiségű szöveg kódolására és elemzésére kerülhetett sor.

3.2. Az adatgyűjtés egyenetlensége

Nem minden adatgyűjtés során került hasonló mennyiségű szöveg a korpuszba. A gyűjtés során ugyanis minden esetben kértük az esszék vagy szakdolgozatok íróinak hozzájárulását a szövegek kutatási célú felhasználására. A szövegek kizárólag abban esetben kerültek bele a szövegtárba, ha azt a hallgatók engedélyezték. A egyenlőtlen eloszlás másik oka az adott időszakban rendelkezésre álló szövegek mennyisége volt (vagyis, hogy hányan írták meg az esszé vizsgát, vagy hányan adtak be alkalmazott nyelvészeti témájú szakdolgozatot).

3.3. Elméleti tanulmányok retorikai felépítésének vizsgálata

Munkatervünkben szerepelt az empirikus és elméleti tanulmányok retorikai felépítése közötti különbségek feltárása is. Mivel a korpusz megépítéséhez a vártál sokkal több szöveget sikerült gyűjtenünk (ld. 2.1 pont), 2005-2006 folyamán jelentősen megszorodtak a korpuszpépítéssel kapcsolatos munkálatok. Ezért – hogy a vállalt feladatok mindegyikét elvégezhessük – az elméleti tanulmányok elemzésével kapcsolatos feladatok elvégzése külső személy bevonását tette szükségessé. Az elemzést Futász Réka doktorandusz hallgató végezte el (anyagi ellenszolgáltatás nélkül) és az elemzés eredményeit tanulmányban publikálta: Futász, R. (2006). Analysis of theoretical research article introductions written by undergraduate students: A genre-based approach. *Acta Linguistica Hungarica*, 53(2), 97-116.

4. Résztvevő személyek

A kutatási projektben a témavezető (Bártfainé Dr. Károly Krisztina) és Tankó Gyula vett részt kutatói minőségben. Mint azt a beszámolóban feltüntetett közlemények is mutatják, a projekt különböző fázisaiban doktorandusz hallgatók segítették a munkánkat (Tamási J. Gergely és

Futász Réka). Ők azonban ezt anyagi ellenszolgáltatás nélkül tették, a kutatás költségvetéséből nem részesültek. Ezúton is szeretnénk kifejezni köszönetünket a munkájukért.

5. A költségvetéstől való eltérések

A 2008-as év folyamán kérvényeztük az 1.7 „Napidíj” 2007. évi maradványa (228Eft) átcsoportosítását az 1.4 „Egyéb megbízás” sorra, valamint a 4. „Befektetett eszköz” sor 2007. évi 664E Ft-ból a 3.2 „Készletbeszerzés” sorra 9Eft, a 3.3 „Egyéb költség” sorra 96Eft átcsoportosítását. A Társadalomtudományi Kollégium titkára az átcsoportosítási kérelmünket engedélyezte. Így lehetőségünk volt a pályázatban vállalt feladatok teljesítése végett további adatrögzítési és –elemzési munkákat végeztetni. A projekthez tervezett beruházásokat a tervezettnél kedvezőbb áron sikerült megvalósítanunk, ezért az itt megmaradt pénzt a túlköltségek kompenzálására kívántuk felhasználni.

6. Közlemények

A kutatás eredményeit hazai és nemzetközi konferenciákon, valamint írásos formában (könyvekben, folyóiratokban) hoztuk nyilvánosságra, magyarul és angolul. A közleményjegyzékben kizárólag a jelen kutatáshoz kapcsolódó publikációkat tüntetjük fel és egy vizsgálatról csak egy formában számolunk be: amennyiben közlésre került az elemzés konferencián, annak tanulmánykötetében, ill. pl. folyóirat cikk formájában is, ez esetben csupán a folyóiratcikket említjük meg. Konferencia-előadások akkor szerepelnek, ha az adott kutatás eredményei még írásos formában nem jelentek meg.

(Megjegyzés: *-al jelöltük meg azokat a publikációkat illetve előadásokat, amelyekben hivatkoztunk a jelen OTKA kutatásra.)

Károly K. (2005). A szövegkoherencia és a kohézió vizsgálatának néhány alapvető elméleti kérdéséről. In Dobos Cs., Kis Á., Lengyel Zs., Székely G. & Tóth Sz. (szerk.), *„Mindent fordítunk és mindenki fordít.” Értékek teremtése és közvetítése a nyelvészetben* (241-248. o.). Bicske: SZAK Kiadó.

Károly, K. & Fóris Á. (szerk.). (2005). *New trends in translation studies*. Budapest: Akadémiai Kiadó.

Tankó Gy. (2005). *A move structure model of the Anglo-American formal argumentative essay*. Unpublished PhD dissertation. Budapest: Eötvös Loránd University.

*Károly K. (2006a). Szövegkutatás és fordítástudomány. In Dróth J. (szerk.), *Szaknyelv és szakfordítás 2005-2006*. Gödöllő: Szent István Egyetem, GTK. 33-40.

Károly K. (2006b). Makrostruktúra-elemzés a fordításkutatásban. *Fordítástudomány*, 8(2), 5-20.

*Károly K. (2006c. jan. 20.). *Author identity in English academic discourse: A comparative analysis of expert and EFL student writing*. Konferencia előadás. University of Pécs Roundtable: Empirical Studies in English Applied Linguistics, Pécs: Pécsi Tudományegyetem.

*Tankó Gy. (2006. febr.). *The writing handbook*. Konferencia előadás. “Into Europe” European Standards in Language Assessment Conference. Budapest.

*Tankó Gy. & Szollás K. (2006. okt.). *Using the internet in teaching and learning English*. Konferencia előadás. IATEFL Hungary 16th Annual Conference. Esztergom.

*Károly K. (2007a). The rhetorical structure of English academic discourse. A comparative analysis of expert and EFL student writing. In Heltai P. (szerk.), *Nyelvi modernizáció*.

- Szaknyelv, fordítás, terminológia. A MANYE Kongresszusok előadásai. Vol. 3. (351-360. o.). Pécs, Gödöllő: MANYE, Szent István Egyetem.*
- *Károly K. (2007b). *Szövegtan és fordítás*. Budapest: Akadémiai Kiadó.
 - *Tankó Gy. & Tamási G. J. (2007. nov. 17). *Az érvelő esszétípusok fókuszmondatainak taxonómiája és elemzése*. Konferencia előadás. „Az angol helyzete Magyarországon” Konferencia. Budapest: Eötvös Loránd Tudományegyetem.
 - *Tankó Gy. (2007. nov. 16). *Korpusz-alapú érvelő szövegstruktúra-elemzés*. Konferencia előadás. „Az angol helyzete Magyarországon” Konferencia. Budapest: Eötvös Loránd Tudományegyetem.
 - *Károly K. (2008a). Genre transfer strategies and genre transfer competence in translation. *Sprachtheorie und germanistische Linguistik*, 18(1), 37-53.
 - *Károly K. (2008b). Translation as text (re)production. In *Translation as Cultural Diversity. XVIII FIT World Congress Proceedings*. Shanghai: Foreign Languages Press.
 - *Károly K. (2008c jún. 24). *A lexikai ismétlés a fordításban*. Konferencia előadás. „Quo vadis philologia temporum nostrorum? Korunk civilizációjának nyelvi képe: Feladatok és lehetőségek.” A Modern Filológiai Társaság konferenciája. Budapest: Eötvös Loránd Tudományegyetem.
 - *Tankó Gy. & Tamási G. J. (2008a). A comprehensive taxonomy of argumentative thesis statements: A preliminary pilot study. *Working Papers in Language Pedagogy*, 2, 1-17. <http://langped.elte.hu>.
 - *Tankó Gy. & Tamási G. J. (2008b máj.). *A taxonomy of argumentative thesis statements: The testing perspective*. Konferencia előadás. EALTA Greece 5th Annual Conference. Athén, Görögország.
 - *Károly K. (2009). Author identity in English academic discourse: A comparison of expert and Hungarian EFL student writing. *Acta Linguistica Hungarica*, 56(1), 1-23.
 - *Károly K. (2009, megjelenés alatt). Szerzői jelenlét az angol tudományos szövegben: A nyelvpedagógia feladataitól a stíluskompetencia fejlesztésében. In Frank T. & Károly K. (szerk.), *Anglisztika és amerikanisztika. Magyar kutatások az ezredfordulón*. Budapest: Tinta Könyvkiadó.
 - *Tankó Gy. & Tamási G. J. (2009, megjelenés alatt). Az érvelő fókuszmondatok átfogó taxonómiája. Előzetes tanulmány. In Frank T. & Károly K. (szerk.), *Anglisztika és amerikanisztika. Magyar kutatások az ezredfordulón*. Budapest: Tinta Könyvkiadó.